

VALTIONEUVOSTON ASETUS MAATALOUDEN RAKENNETUESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

Pääasiallinen sisältö

Asetuksella muutettaisiin viittaus Euroopan komission päätökseen, jonka perusteella valtiontakauksen tuen määrä lasketaan.

Lisäksi asetuksessa mainitut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin elinvoimakeskuksiksi.

1. Asian tausta ja asetuksen anto- ja voimaantulot

Maatalouden rakennetuista annetussa laissa (1476/2007, *rakennetukilaki*) maatalon investointituki ja nuoren viljelijän aloitustuki voidaan antaa valtiontakauksena. Rakennetukilain 18 §:ssä säädetään valtiontakauksen myöntämisen edellytyksistä. Mainitun pykälän 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin valtiontakauksen enimmäismäärästä, valtiontakaukseen sisältyvän tuen määrittelyä, vastavakuudesta sekä valtiontakauksen myöntämiseen liittyvien riskien arvioinnista.

Maatalouden rakennetuista annetun valtioneuvoston asetuksen (265/2023, *rakennetukiasetus*) 35 §:ssä säädetään valtiontakaukseen sisältyvän tuen määrästä ja sen ilmoittamisesta. Mainitun pykälän 1 momentin mukaan valtiontakaukseen sisältyvän tuen määrän laskennassa noudatetaan komission päätöstä K(2011) 1321 lopullinen. Komission päätös koskee menetelmää tukiosuuden laskemiseksi takauksista, joita viranomaiset antavat edellä mainituissa tukimuodoissa. Komission päätös antaa hyväksynnän tukiekvivalentin laskemiselle päätöksessä kuvatulla tavalla 31.12.2025 asti.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan valtion aluehallintoa uudistetaan. ELY-keskusten osalta monialainen valtion aluehallinto kootaan nykyistä vahvemmille alueille elinvoimakeskuksiin. Eduskunta on hyväksynyt aluehallintouudistusta koskevan lainsäädännön siten, että elinvoimakeskukset aloittavat toimintansa vuoden 2026 alusta.

Rakennetukilain 24 §:n 4 momentin mukaan tarkemmat säännökset lainan nostoeristä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Rakennetukilain 27 §:n 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tilanteista, joissa lainan ehtojen muuttaminen edellyttää luvan hankkimista, sekä luvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Saman lain 36 §:n 6 momentin mukaan tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiseksi asetettavasta määräajasta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

2. Asian valmistelu

Asetuksen muutosehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Ruokavirastoa on kuultu valmistelun aikana.

Ehdotuksesta on pyydetty lausunnot valtiovarainministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, Ruokavirastolta, ELY-keskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK:lta, Suomen Yrittäjät ry:ltä Svenska lantbruksproducenternas centralförbund rf:ltä ja Pro Agria Keskusten Liitolta ja Finanssiala ry:ltä.

Valtioneuvoston asetusluonnos on ollut myös maa- ja metsätalousministeriön internet-sivuilla.

3. Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Nykytilassa rakennetukiasetuksen 35 § velvoittaa laskemaan valtioneuvoston tukiekvivalentin komission päätöksen (K(2011) 1321 lopullinen) mukaan, jonka soveltamisaika päättyi 31.12.2025. Suomi aloitti tukiekvivalentin laskentatapa koskevan valtioneuvoston notifikaatiomenettelyn keuhkokuumeen 2025. Komissio antoi asiasta päätöksen¹ (C(2025) 7507 final) 11.11.2025. Tästä syystä esitetään, että asetuksen 35 §:ää muutetaan siten, että tukiekvivalentin laskemisessa tulisi noudattaa uutta komission päätöstä.

Komission uudessa päätöksessä tukiekvivalentin laskentatapa on muutettu suhteessa aikaisempaan. Uusi tapa on EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtioneuvoston tukien takauksina annetun komission tiedonannon (*takaustiedonanto*) 4.5 kohdan kiinteiden maksujen käyttöön pk-yritysten takausjärjestelmässä, jossa järjestelmän tuki-intensiteetin arvioinnin sellaisenaan ilman että jokaisen järjestelmään kuuluvan yksittäisen takauksen tai riskiluokan kohdalla on suoritettava arviointi. Uusi laskentatapa perustuu valtioneuvoston tukien historiatieloihin ja on aikaisempaa yksinkertaisempi.

Lisäksi asetuksessa mainitut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin elinvoimakkeuksiksi.

4. Pääasialliset vaikutukset

Ehdotetun asetusmuutoksen keskeisenä vaikutuksena olisi muuttaa viittaus päätökseen, jonka perusteella valtioneuvoston tukien määrä lasketaan. Päätöksessä ilmenevää laskentatapa on muutettu suhteessa aikaisempaan siten, että tukitaso lasketaan perustuen aikaisempiin historiatieloihin. Laskentatavan muutoksella arvioidaan olevan käytännössä vähän vaikutusta suhteessa nykytilaan. Lisäksi uudessa päätöksessä edellytetään, että tuensaaja pyytää useamman lainatarjouksen rahoituslaitoksilta ja toimittaa ne osana hakemusta viranomaiselle. Tämän tarkoituksena on varmistaa, että valtioneuvoston tukien ei aiheudu tukea rahoituslaitoksille.

Taloudelliset vaikutukset

Valtioneuvoston tukien myöntämisen maatalouden kehittämisrahastosta (*Makera*). Ehdotetuilla muutoksilla ei ole suoraa vaikutusta valtion menoihin tai Makeran varojen kokonaistarpeeseen, sillä valtioneuvoston tukien myöntämisen Makeran käyttösuunnitelmassa tarkoitukseen käytettävissä olevien varojen rajoissa.

Uuden tukiekvivalentin laskentatavan vaikutuksen tuensaajan tukien määrään arvioidaan olevan vähäinen.

5. Lausuntopalaute

Asetus oli lausunnoilla 2.12. – 30.12.2025. Lausunnot antoivat Ruokavirasto, Finanssiala ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf. Valtiovarainministeriö, ProAgria Keskusten liitto ja Suomen Yrittäjät ilmoittivat, että heillä ei ole asiasta lausuttavaa.

Ruokavirasto piti ehdotettuja muutoksia hyvinä. SLC suhtautui myönteisesti ehdotettuihin muutoksiin. SLC katsoi, että useiden lainatarjousten vaatimus lisää läpinäkyvyyttä ja auttaa varmistamaan, että valtioneuvoston tukien eivät johda rahoituslaitoksille annettavaan kohtuuttomaan tukeen. SLC arvioi, että muutokset ovat perusteltuja ja toteutettavissa ehdotetulla tavalla.

Finanssiala ry suhtautui kriittisesti komission uuden päätöksen ehtoon, jonka mukaan valtioneuvoston tukien hakemiseen edellytetään pyytämään lainatarjouksia useilta rahoituslaitoksilta. Finanssialan mukaan muutos hidastaa merkittävästi rahoitusprosessia, lisää osapuolten hallinnollista työtä ja heikentää valtioneuvoston tukien käytettävyyttä.

¹ [SA_119113_32.pdf](#)

Finanssialan mukaan ehtomuutos tarkoittaa, että investointien saatavuus heikkenee ja johtaa pahimmillaan siihen, että maatalouden investointien rahoitusmahdollisuudet kaventuvat merkittävästi. Finanssialan mukaan vaatimus useista tarjouksista voi johtaa vakuuksien jakautumiseen usean pankin kesken, mikä kaventaa lainanhakijan mahdollisuuksia hyödyntää kiinteistövakuuksia ja voi estää investointien rahoittamisen jopa kokonaan.

Finanssiala toteaa lopuksi, että nykyinen valtioneuvoston päätös koskeva hakukäytäntö tulisi säilyttää mahdollisuuksien mukaan.

Rakennetukilain nojalla myönnettävien valtioneuvoston päätösten EU-hyväksyntä oli vanhentumassa 31.12.2025. Maa- ja metsätalousministeriö aloitti voimassa olevan järjestelmän notifiointin keväällä 2025. Menettelyn aikana komissio katsoi, että Suomen nykyisestä järjestelmästä puuttuu riittävä mekanismi sen varmistamiseksi, että valtioneuvoston päätöksistä ei aiheudu valtioneuvoston rahoituslaitoksille. Komissio edellytti konkreettista mekanismia lisättäväksi järjestelmään, jotta takaustoimenpide voidaan katsoa sisämarkkinoille soveltuvaksi.

Mekanismi toteutetaan tyypillisesti rahoituslaitosten kilpailutuksena, joka johtaa markkinahintaiseen korkoon. Muut mahdolliset menetelmät ovat harvinaisempia ja olisivat edellyttäneet järjestelmän uudelleen arviointia ja laajempia lainsäädäntömuutoksia.

Lainatarjousten pyytäminen lisää jossain määrin osapuolten hallinnollista taakkaa. Ehto edellyttää pyytämään lainatarjousta markkinaehtoisuuden varmistamiseksi. Rahoituslaitoksilta voi tulla tarjousten lisäksi myös kielteisiä vastauksia. Ehto pyytää tarjouksia useammalta rahoituslaitokselta ei velvoita suoraan valitsemaan edullisinta tarjousta, vaan mahdollistaa tilanteen kokonaisarviointin. Näin ollen vakuuksien epätarkoituksenmukainen jakaantuminen ei ole todennäköistä tämän ehdon vuoksi. Ohjeistuksen avulla on tarkoitus varmistaa, että ehto ei tarpeettomasti hidasta tai hankaloita menettelyä.

Se, että lainatarjouksia pyydetään useammalta rahoituslaitokselta, ei johda investointien rahoituksen saatavuuden heikkenemiseen. Ehto ei velvoita suoraan valitsemaan tiettyä lainatarjousta ja toimijat voivat nykyisinkin omasta aloitteestaan kilpailuttaa rahoituslaitoksia. Sekä valtion että investoijien etu on, että rahoitus saadaan mahdollisimman edullisesti.

6. Säännöskohtaiset perustelut

32 §. *Lainaehtojen muuttaminen.* Esitetään muutettavan momentteja 1 ja 2 siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta muutetaan elinvoimakeskukseksi.

35 §. *Valtioneuvoston päätöksen sisältyvän tuen määrä ja sen ilmoittaminen.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että valtioneuvoston päätöksen sisältyvän tuen määrän laskennassa noudatetaan komission päätöstä (C(2025) 7507 final). Muutoksen tarkoituksena on päivittää valtioneuvoston päätöksen sisältyvän tuen määrän laskenta noudattamaan uutta komission päätöstä aikaisemman soveltamisajan päättyessä 31.12.2025. Uusi päätös sisältää uuden komission hyväksymän tavan laskea valtioneuvoston tukiekvivalentti. Komissio antoi asiasta päätöksen englanniksi, mikä nopeutti hyväksynnän saamista.

36 §. *Valtioneuvoston päätöksen vastavakuus.* Pykälää ehdotetaan muutettavan siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutetaan elinvoimakeskukseksi.

38 §. *Menon todennettavuus.* Pykälää ehdotetaan muutettavan siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutetaan elinvoimakeskukseksi.

40 §. *Investointiavustuksen maksaminen ja korkotukilainan nostaminen.* Ehdotetaan muutettavan 4 momenttia siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutetaan elinvoimakeskukseksi.

41 §. *Hyväksyttävien kustannusten kohtuullisuus.* Ehdotetaan muutettavan 5 momenttia siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutetaan elinvoimakeskukseksi.

7. Laintarkastus

Asetus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

8. Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 22.1.2026

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen maatalouden rakennetuesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.